

Les arts escrites

Publicat a *Crònica d'ensenyament*, 73, p. 21, febrer de 1995

Em truca un periodista per demanar-me si m'apuntaria a un taller de literatura, a una acadèmia per aprendre a escriure creació. *Estem fent un reportatge sobre tallers i escoles de creació escrita*- em diu -, *aprofitant l'apogeu que estan vivint ara mateix aquestes activitats, i que a l'octubre es va inaugurar una escola d'arts escrites a Barcelona; hem formulat aquesta pregunta a diversos escriptors i mestres*. No ens enganyem: la petició ingènua amaga una qüestió ben cruel: ¿Creus que és útil anar a un taller de literatura? ¿Es pot aprendre a escriure una novel·la, un poema? No em cal pensar-hi gaire: és clar que sí. Si m'interessés escriure contes, necessitaria aprendre les tècniques, l'estructura i l'estilística del conte; si volgués fer poemes, em seria imprescindible dominar la mètrica, les figures poètiques i conèixer la tradició lírica catalana i mundial.

La resposta és òbvia i la pregunta -perdó!- estúpida. ¿Els pintors, els arquitectes, els dissenyadors, els ceramistes, i tants d'altres... no aprenen el seu ofici o la seva art a la universitat o a l'escola? Els estudiants de música bé que aprenen composició i harmonia al Conservatori; els actors i les actrius prou que practiquen dicció, gestualitat i interpretació a l'Institut del Teatre. Fins i tot els guionistes de pel·lícules, de televisió o de ràdio estan atabalats organitzant cursets, traduint manuals pràctics i publicant llibres d'idees. ¿I què passa amb els novel·listes, els poetes i els dramaturgs? S'han de quedar casa i ser autodidactes? No poden aprendre el seu ofici com tothom?

Anem més enllà. La pregunta del periodista mostra, amb tota cruessa, l'analfabetisme literari que patim. Se'm va demanar això perquè és el que interessa als lectors de diari -i a tota la societat. La gent continua creient que els escriptors naixem, que som persones *especials*, que no es pot aprendre a escriure novel·les, que s'ha d'estar *inspirat* per escriure, o que la literatura és només escriptura i que es redueix a les quatre grans obres de genis (¿i la literatura infantil, la juvenil, la cançó, el teatre, la tradició oral, els serials de televisió, la ràdio, el cinema i els culebrotos?)... i tota una colla de prejudicis precientífics. Prefereixo creure que els escriptors ens fem, amb paciència i suor (només els genis neixen, i molt de tant en tant); que la novel·la i la poesia conté una part de tècnica que podem aprendre en una aula, i que la literatura, una art com qualsevol altra, és polièdrica, popular, i no té misteris, ni màgies ni mitificacions.

Tot plegat també mostra el taló d'Aquil·les de l'educació artística catalana. Tenim conservatoris, instituts del teatre, escoles de dansa, de belles arts, d'arts aplicades i de tota mena (algunes reglades i amb grau universitari); però no hi ha res ni ningú que ensenyi a escriure creació de veritat. Les acadèmies d'arts escrites neixen de la iniciativa personal i es mouen entre el voluntarisme, la confusió i la misèria. Deu ser per això, per aquesta anormalitat, que tenim concursos literaris per donar i per vendre i que qualsevol ajuntament, associació de veïns o penya recreativa crea el seu propi premi de poesia o narrativa.

Daniel Cassany